

Volkomen begrijpelijk is het, dat de aanwezigheid van den Engelschen officier, die hem buiten Longwood moet vergezellen, hem irriteert en pijn doet. Op zijn wandelingen tracht hij dan ook zooveel mogelijk de schildwachten te ontwijken. 's Nachts staat hij dikwijls op om te werken. Hij is nu bezig aan zijn eigen levensbeschrijving; ook leert hij Engelsch. Zijn conversatie moet zeer interessant zijn, want hij laat zich spoedig geheel en al gaan, wanneer men het gesprek handig op een of ander geschikt onderwerp brengt. Hij spreekt echter heel weinig met ons, en hij ontvangt bijna alleen de Fransen die hier zijn."

Op Elba had Napoleon al zijn keizerlijke waardigheid behouden; op St. Helena echter was hij een balling, een militair gevangene met den rang van generaal van het Engelsche leger. Sir Hudson Lowe had van het Gouvernement instructie gekregen om hem niet als keizer van Frankrijk, doch als generaal Napoleon Bonaparte te behandelen. Maar Napoleon's interpretatie van het internationaal recht was deze, dat hij nog keizer was, gast van het Engelsche Gouvernement. Hij erkende daarom niemand als zijn bewaker. Dit was de stille strijd, dien hij op het afgelegen slagveld van St. Helena voerde tegen Engeland tot zijn dood. Hij dorstte naar nieuws, naar contact met de wereld waaruit hij gebannen was; hij zou dien dorst kunnen stillen door de afgevaardigden der verbonden mogendheden te ontvangen op Longwood, doch daarmede zou hij zijn staat van gevangenschap erkend hebben. Daarom heeft gedurende de zes jaar van ballingschap alleen Montchenu, die Frankrijk vertegenwoordigde, den Empereur gezien; en wat hij toen zag was het lijk van Napoleon.

Tusschen Napoleon en Hudson Lowe was scherpe vijandschap. De keizer verheelde het niet dat hij den eersten Engelschen officier, die over den drempel van Longwood zou komen, zou neerschieten. Iedere brief van Lowe, die niet aan „keizer" Napoleon was geadresseerd, werd door Bertrand, zijn kamerdienaar, ongeopend teruggestuurd. Alleen het strenge verbod van Napoleon weerhield Bertrand om sir Lowe tot een duel uit te dagen; een duel was dan ook Bertrand's eerste gedachte, toen zijn meester gestorven was.

Dit alles werd beetje voor beetje ondanks de strenge censuur in Europa bekend, zoo vlug als de zeilschepen van die dagen nieuws konden overbrengen. Hudson Lowe hoorde er voortdurend verwijten over uit Londen, en ieder verwijt deed hem zijn maatregelen verscherpen, om te verhinderen dat er iets omtrent Napoleon en St. Helena bekend werd.

Behalve de scherpe bewaking was er nog de moreele kwelling van de verlatenheid, de doodelijke gelijkvormigheid en de verveling

op St. Helena. De atmosfeer werkte op het zenuwstelsel. Spoedig werd men er prikkelbaar, zenuwachtig, humeurig. De adjudant van Napoleon, Gourgaud, was gedurende de laatste maanden zoo nerveus, dat hij om de minste onvriendelijkheid huilde. Balmain, de vertegenwoordiger van Rusland, klaagde: „Ik hoopte mij spoedig te acclimatiseeren op deze vreeselijke rotsen, maar het wordt met den dag ondraaglijker hier. Het klimaat werkt op mijn zenuwen en heeft mijn gezondheid vernield."

Het Engelsche Gouvernement gaf Napoleon jaarlijks 8000 pond voor eigen onderhoud en dat van zijn dienaren die, met inbegrip van de vijftig Chineesche arbeiders, ongeveer honderd personen telden. Gezien de omstandigheden op St. Helena, dat niet voldoende voedingsmiddelen voortbracht voor de plotseling zoo sterk uitgebreide bevolking, kon deze toelage niet ruim genoemd worden. Het eiland had den hoogsten levensstandaard ter wereld. Levend vee werd vanuit Brazilië ingevoerd, doch de dieren werden door de lange reis zoo uitgeput, dat het vleesch nauwelijks eetbaar was. Door de tropische hitte werden levensmiddelen soms zoo spoedig ongeschikt voor de consumptie, dat zij daags na het koopen moesten worden weggegooid. Fruit en groenten konden niet worden geteeld, omdat de talrijke ratten alles verslonden. Verteld wordt dat Napoleon eens een gedeelte van zijn tafelzilver wilde laten verkoopen, om de provisiekamer van Longwood te kunnen vullen. Deze en dergelijke gestes bedoelde hij vooral als demonstratie, als protest tegen zijn behandeling, doch hij bereikte er toch mede, dat zijn toelage op voorstel van Hudson Lowe werd verhoogd tot 12.000 pond per jaar.

Volgens Montchenu had Napoleon geen gebrek aan geld. In een van zijn rapporten van Metternich spreekt hij er van „dat een man, die twintig millioen pond bezit, over ruime middelen kan beschikken, welke correspondentie met leden van de Bonapartistische partij in Europa mogelijk moeten maken." Briefwisseling met Europa beschouwde men op Longwood als het grootste belang. Aan een officier, die met verlof naar Europa reisde, werd eens een som van 600 pond sterling aangeboden om één brief mee te nemen. De officier weigerde, doch het schijnt dat men bij andere gelegenheden wel kans heeft gezien om met het verre Europa in verbinding te komen. Ondanks de nauwgezette bewaking en de streng doorgevoerde censuur kwamen nu en dan brieven en berichten van Longwood naar Europa.

NAPOLEON op St. Helena dicteert de geschiedenis van zijn veldslagen.

